

ข้อสรุปจากเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการ
“การขับเคลื่อนภารกิจด้านการเกษตรต่างประเทศภายใต้นโยบายประเทศไทย ๔.๐”
วันจันทร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมราม่า การ์เด้น กรุงเทพฯ
จัดโดย สำนักงานการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การอภิปราย หัวข้อ “แนวทางการปรับตัวภาคการเกษตรเพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย ๔.๐”

ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

(๑) ประเทศไทยเคยเป็นผู้นำในการส่งออกสินค้าเกษตรต่างๆ ในตลาดโลก แต่ปัจจุบันเริ่มถดถอยในหลายสินค้า ถึงเวลาที่จะต้องคิดวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่า จะส่งเสริมการผลิตในแนวทางใด จะส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรในแต่ละกลุ่มอย่างไร จะส่งเสริมให้ปลูกหรือเลี้ยงอะไรจึงจะเหมาะสม

(๒) ทั้งนี้ ระบบการผลิตทางการเกษตร อาจแบ่งได้เป็น ๒ ระบบ คือ “การผลิตเป็นปริมาณมาก (Mass production)” แต่สินค้าอาจไม่แตกต่างจากคู่แข่ง มีคู่แข่งเป็นจำนวนมาก จำหน่ายได้ราคาต่ำ กับ “การผลิตสินค้าคุณภาพสูง” เป็นสินค้าพรีเมียม มีคู่แข่งน้อย หรือไม่มีคู่แข่ง จำหน่ายได้ราคาสูง โดยเห็นว่าประเทศไทยควรเลือกแนวทางส่งเสริมเกษตรกรผลิตสินค้าคุณภาพสูง เป็นสินค้าพรีเมียม เนื่องจากในปัจจุบัน การผลิตเป็นปริมาณมากยากที่จะแข่งขันกับคู่แข่งต่างๆ ด้วยเรามีข้อจำกัดหลายเรื่อง โดยเฉพาะประเด็นด้านต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าประเทศคู่แข่ง

(๓) อย่างไรก็ตาม ในการผลิตสินค้าพรีเมียม มีหลักเกณฑ์ที่พึงตระหนักอย่างน้อย ๕ ประการ

- การคำนึงถึงความต้องการของตลาด/ลูกค้า
- การคำนึงถึงความปลอดภัยในทุกด้านของตัวสินค้า
- การสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคว่าสินค้าของเราผลิตโดยไม่ขัดแย้งกับกฎกติกาใด
- การให้บริการที่ดีกับลูกค้า
- การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า

(๔) สำหรับการผลิตที่ผลิตเป็นปริมาณมาก ก็ต้องพยายามทำให้แตกต่างจากสินค้าประเทศคู่แข่งให้ได้เช่นกัน หากมุ่งหวังที่จะประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ

(๕) นอกจากระบบการผลิตที่ต้องชัดเจน สมควรจะต้องมีการจัดกลุ่มของเกษตรกร และกำหนดแนวทางส่งเสริมการผลิตในแต่ละกลุ่มของเกษตรกรให้ชัดเจนด้วย โดยเราอาจจัดแบ่งเกษตรกรได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มชาวนาชาวไร่ที่เป็นรายย่อยๆ กับกลุ่มเกษตรกรที่มีขนาดกลาง/ขนาดใหญ่ โดยกลุ่มที่เป็นเกษตรกรรายย่อยๆ ควรมุ่งไปที่การส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการช่วยปรับปรุงการผลิตให้เหลือกินเหลือใช้ สามารถนำผลผลิตส่วนเกินไปจำหน่ายมีรายได้จุนเจือครอบครัว ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่มีขนาดกลาง/ขนาดใหญ่ ก็ส่งเสริมไปสู่การค้าสมัยใหม่ เป็น Smart Farmer

(๖) อนึ่ง ไม่ควรมุ่งแต่จะผลิตเพื่อส่งออกไปตลาดต่างประเทศเพียงประการเดียว **สมควรจะต้องส่งเสริมพัฒนาให้เกิดการผลิตเป็นสินค้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์/อัตลักษณ์ขึ้นมาให้ได้ในแต่ละพื้นที่** เป็นแหล่งที่ผู้คนจะต้องไปชมและซื้อสินค้า เป็นการนำผู้บริโภคเข้าไปหาตัวสินค้า แทนการนำตัวสินค้าไปวิ่งหาผู้ซื้อ/ผู้บริโภค ในทำนองเดียวกันกับการดำเนินการของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในกรณีของประเทศไทย หากรวมจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนประเทศไทยปีละประมาณ ๓๐ ล้านคน กับผู้บริโภคประเทศ

เพื่อนบ้านตามแนวชายแดนไทย และประชากรไทย ๖๐ ล้านคนเศษ เราจะมิตลาดผู้บริโภค ๓ ส่วนนี้ รวมกันมากกว่า ๑๐๐ ล้านคน ซึ่งจะเป็นตลาดที่มีมูลค่าการซื้อขายเป็นจำนวนไม่น้อย

ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(๑) ในอดีตเราพึ่งการส่งออกไปตลาดต่างประเทศค่อนข้างมาก (ประมาณร้อยละ ๖๐-๗๐ ของผลผลิตที่ผลิตขึ้นมา) แต่ปัจจุบันเราได้มุ่งเน้นพัฒนาตลาดภายในประเทศมากขึ้น ควบคู่กับการดึงดูดผู้บริโภคในต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวและซื้อสินค้าจากแหล่งต้นทางการผลิตในประเทศไทย

(๒) โดยแนวทางพัฒนาทางการเกษตรของประเทศไทยที่สมควรจะต้องให้ความสำคัญในอนาคต มีอย่างน้อย ๔ ประเด็น ได้แก่

- ต้องพัฒนา “คน” ให้มีศักยภาพความพร้อม เป็น Smart Farmer/Smart Officer
- ต้องพัฒนา “ตัวสินค้า” ให้มีความแตกต่างจากคู่แข่ง (ยุทธศาสตร์ Blue Ocean)
- ต้องมีการปรับโครงสร้างการผลิตให้เหมาะสม
- ต้องใช้นวัตกรรมเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิต

สรุปข้อคิดเห็นความคาดหวังของผู้แทนภาคเกษตรกร และภาคเอกชนที่เข้าร่วมเวที แจ้งความประสงค์ ขอให้ภาครัฐ/ทูตเกษตรในต่างประเทศ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในประเด็นที่สำคัญๆ ได้แก่

(๑) แก้ปัญหาอุปสรรคทางการค้า และช่วยประชาสัมพันธ์สินค้าของประเทศไทย ซึ่งเป็นของดีในแต่ละจังหวัด ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในตลาดต่างประเทศ ให้ผู้บริโภคในต่างประเทศ มีความมั่นใจในคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย ในสินค้าของประเทศไทยเรามากยิ่งขึ้น รวมทั้งเชิญชวนมาเยือน และซื้อสินค้าจากแหล่งผลิตในประเทศไทย

(๒) แนะนำให้ข้อมูลความต้องการของตลาดต่างประเทศ จะผลิตอะไรดี และส่งไปจำหน่ายที่ใด ต้นทุน/ราคาควรเป็นเท่าใด เป็นต้น รวมทั้งแนะนำผู้ซื้อที่มีคุณภาพให้กับผู้ผลิตในประเทศ เป็นผู้ซื้อที่มั่นใจได้ว่าจะไม่มาหลอกลวงฉ้อฉลให้ได้รับความเสียหาย

(๓) สนับสนุนข้อมูล กฎ ระเบียบ เงื่อนไขข้อกำหนดในการนำเข้าของประเทศต่างๆ รวมถึงเทคโนโลยี นวัตกรรม องค์กรความรู้ใหม่ๆ ที่น่าสนใจ เพื่อการปรับใช้ในการผลิตทางการเกษตรในประเทศไทย

(๔) ตรวจสอบ ประสาน แนะนำ ในการลงทุน และ/หรือการร่วมลงทุนดำเนินการผลิตทางการเกษตรกับผู้ลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อไม่ถูกหลอกลวง และเกิดประโยชน์กับเกษตรกรและประเทศชาติสูงสุด

.....

สำนักยุทธศาสตร์การเกษตร วิจัยประเมินผล และส่งเสริมกิจการพิเศษ
สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ